

Nr 243.

Godkänd av första kammaren den 28 maj 1918.

Godkänd av andra kammaren den 28 maj 1918.

Riksdagens skrivelse till Konungen, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förhöjning av vissa av statsmedel utgående livräntor jämte en i ämnet väckt motion.

(Statsutskottets utlåtande nr 117.)

Till Konungen.

I en till riksdagen avlåten den 8 mars 1918 dagtecknad proposition, nr 176, har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att godkänna följande allmänna grunder angående förhöjning av vissa av statsmedel utgående livräntor:

1) Arbetare, som på grund av genom olycksfall i statens tjänst åsamkad skada jämlikt lagen den 5 juli 1901 angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete är berättigad till livränta av statsmedel med ett årligt belopp av minst 90 kronor, må utöver till honom på grund härav utgående livränta från och med år 1918 uppbära tilläggsersättning med ett årligt belopp motsvarande hälften av samma ränta.

2) Änka och barn efter arbetare, som genom olycksfall i statens tjänst ljutit döden, må likaledes utöver livränta av statsmedel, vartill de äro berättigade enligt förenämnda lag av den 5 juli 1901, från och med år 1918 uppbära tilläggsersättning med ett årligt belopp motsvarande hälften av samma ränta.

3) Personer, vilka, utan att vara berättigade till livränta enligt nämnda lag, såsom ersättning i anledning av olycksfall eller ådragen kroppsskada tillerkänts eller kunna komma att tillerkännas livränta eller årligt understöd av statsmedel enligt de i samma lag angivna grunder, må härutöver uppbära tilläggsersättning med belopp och under villkor i

övrigt, som under 1) och 2) angivas, dock att dylik förhöjning icke må äga rum beträffande livränta eller understöd, varå krigstidstillägg åtnjutes.

4) Tilläggsersättning till livränta eller understöd enligt nu angivna grunder skall, där Eders Kungl. Maj:t ej annorlunda förordnar, utgå av samma anslag eller medel, varav livräntan eller understödet bestrides.

I sammanhang härmed har riksdagen till behandling förehaft en inom riksdagen väckt motion, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att godkänna följande allmänna grunder angående förhöjning av vissa av statsmedel utgående livräntor:

1) Arbetare, som på grund av genom olycksfall i statens tjänst åsamkad skada jämlikt lagen den 5 juli 1901 angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete är berättigad till livränta av statsmedel med ett årligt belopp av minst 90 kronor, må utöver till honom på grund härav utgående livränta från och med år 1918 uppbära tilläggsersättning med ett årligt belopp motsvarande hela beloppet av nu utgående ränta.

2) Änka och barn efter arbetare, som genom olycksfall i statens tjänst ljutit döden, må likaledes utöver livränta av statsmedel, vartill de äro berättigade enligt förenämnda lag av den 5 juli 1901, från och med år 1918 uppbära tilläggsersättning med ett årligt belopp motsvarande hela beloppet av nu utgående ränta.

3) Personer, vilka, utan att vara berättigade till livränta enligt nämnda lag, såsom ersättning i anledning av olycksfall eller ådragen kroppsskada tillerkänts eller kunna komma att tillerkännas livränta eller årligt understöd av statsmedel enligt de i samma lag angivna grunder, må härutöver uppbära tilläggsersättning med belopp och under villkor i övrigt, som under 1) och 2) angivas, dock att dylik förhöjning icke må äga rum beträffande livränta eller understöd, varå krigstidstillägg åtnjutes.

4) Tilläggsersättning till livränta eller understöd enligt nu angivna grunder skall, där Kungl. Maj:t ej annorlunda förordnar, utgå av samma anslag eller medel, varav livräntan eller understödet bestrides.

Efter att hava erinrat om, att sistlidet års riksdag i anledning av en inom andra kammaren väckt motion, nr 276, i skrivelse till Eders Kungl. Maj:t anhållit, att Eders Kungl. Maj:t måtte utreda, huruvida och på vad sätt en förbättring skulle kunna vidtagas i de arbetares eller deras efterlevandes ställning, som till följd av i statens tjänst ådragen svårare skada tillerkänts livränta enligt bestämmelserna i lagen den 5 juli 1901 angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete, ävensom att de förslag, till vilka utredningen kunde föranleda, snarast möjligt

måtte föreläggas riksdagen, har motionären till stöd för sitt förslag anfört följande:

»Önskligt hade varit, att det nu framlagda förslaget tillerkänt dessa personer livräntor eller understöd i mera överensstämmelse med de ersättningsbelopp, som komma att utgå enligt »lag om försäkring för olycksfall i arbete den 17 juni 1916». Detta så mycket mer, som 1901 års lag försämrade vissa statstjänaregrupperns ställning, då förut gällande lag tillförsäkrade dem större ersättning.

Kravet på en någorlunda god ersättning har i allt för liten utsträckning tillgodosetts i ovan nämnda proposition, varför jag anser mig med fog böra framställa förslag om förhöjning av den tilläggsersättning, som Kungl. Maj:t föreslagit.

Enligt 4 § i 1901 års lag skall, då olycksfall medfört för framtiden bestående förlust eller minskning av arbetsförmågan, i ersättning utgivas en årlig livränta, i förra fallet å 300 kronor och i senare fallet å det lägre belopp, som svarar mot arbetsförmågans minskning, räknat från och med sextioförsta dagen efter olycksfallet eller från den senare tidpunkt, då olycksfallet medfört för framtiden bestående förlust eller minskning av arbetsförmågan; dock att livränta icke skall utgå i de fall, där ej arbetsförmågan blivit nedsatt med minst en tiondel. Har olycksfallet inom två år medfört döden, utgives, förutom begravningshjälp, till änka, när äktenskapet slutits före olycksfallet, en årlig livränta av 120 kronor från dödsfallet, så länge hon lever ogift, och till varje minderårigt barn, som fötts före olycksfallet eller födes efter olycksfallet i ett därförut slutet äktenskap, en årlig livränta av 60 kronor från dödsfallet, till dess det uppnått femton års ålder; dock att, där livräntor till efterlevande skulle sammanlagt överstiga 300 kronor, de skola, i förhållande till vad på en var livräntetagare belöper, till detta belopp nedsättas, så länge anledningen till dylik nedsättning fortfar.

Nu berörda lag har upphävts genom lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete, vilken sistnämnda lag trätt i kraft den 1 januari 1918. Ersättningsanspråk, som grundas på olycksfall, vilka inträffat före sistnämnda dag, skola dock bedömas enligt äldre lag.

I Kungl. Maj:ts proposition föreslås en förhöjning av nu utgående livräntor eller understöd med 50 procent.

Det torde vara tydligt, att de personer, som tillerkänts livränta eller understöd, då olycksfall medfört för framtiden bestående förlust av arbetsförmågan, icke kunna anses vara skäligen tillgodosedda med en årlig livränta eller understöd å 450 kronor, vilket skulle utgöra den högsta livränta eller understöd, som kom att utgå enligt Kungl. Maj:ts förslag.

Likaså synes de föreslagna beloppen vara för små, då olycksfall medfört minskning i arbetsförmågan.

Till änka kommer att utgå, enligt Kungl. Maj:ts förslag, en årlig livränta eller understöd av 180 kronor, och till varje minderårigt barn en årlig livränta eller understöd av 90 kronor.

Enligt min mening böra dessa livräntor och understöd förhöjas med 100 procent för att i någon mån kunna sägas vara tillfredsställande.

Detta innebär, att den som tillerkänts livränta eller understöd, då olycksfall medfört för framtiden bestående förlust av arbetsförmågan, skulle utfå en årlig livränta eller understöd av 600 kronor. Då olycksfall medfört minskning i arbetsförmågan, skulle nu utgående belopp också fördubblas.

Till änka kommer att utgå en årlig livränta eller understöd av 240 kronor och till varje minderårigt barn en årlig livränta eller understöd av 120 kronor.

Kostnaderna för en sådan förhöjning utgöra inga avsevärda belopp och komma att minskas allt efter som livränte- eller understödstagarna falla undan eller komma till sådan ålder, att de icke längre få åtnjuta livräntor eller understöd.

Med hänvisning till den å sid. 20 i Kungl. Maj:ts proposition upprättade tabellen över livräntor, utgående enligt 1901 års lag eller enligt i samma lag angivna grunder till i statens tjänst skadade arbetare eller deras efterlevande, komma kostnaderna för det av mig förordade förslagens genomförande att medföra för statsverket i årligt belopp 45,075 kronor, med ett kapitalvärde den $\frac{1}{1}$ 1918 av 657,000 kronor.»

Att åtgärder böra vidtagas i syfte att bereda de personer, propositionen avser, högre livräntor och understöd, än som utgå enligt 1901 års olycksfallsförsäkringslag, har av sistlidet års riksdag framhållits.

Vid prövning av de förslag, som av Eders Kungl. Maj:t och motionären nu framlagts, har riksdagen funnit starka skäl tala för, att ifrågasvarande livräntor och understöd måtte kunna beviljas till högre belopp än vad Eders Kungl. Maj:t ifrågasatt. Med hänsyn till den varsamhet, riksdagen anser böra iakttagas å statens samtliga utgiftsområden, har riksdagen emellertid icke funnit sig kunna besluta en så avsevärd ökning av desamma som den av motionären föreslagna, utan har riksdagen ansett försiktigheten bjuda, att ökningen fastställes till 75 % av nu enligt nämnda lag utgående belopp. Vid bifall härtill skulle den, som tillerkänts livränta eller understöd, då olycksfall medfört för framtiden bestående förlust av arbetsförmågan, utfå ett belopp av 525 kronor för år och skulle änka och barn efter arbetare, som genom olycksfall i statens tjänst ljutit döden, tillförsäkras en årlig livränta å respektive 210 och 105 kronor.

Vad Eders Kungl. Maj:t föreslagit beträffande sättet för beredande av ifrågakvarande tilläggsersättning samt i fråga om villkoren för densammas åtnjutande har riksdagen funnit sig böra bifalla.

Riksdagen får sålunda anmäla, att riksdagen i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande proposition och ovanberörda motion godkänt följande allmänna grunder angående förhöjning av vissa av statsmedel utgående livräntor:

1) Arbetare, som på grund av genom olycksfall i statens tjänst åsamkad skada jämlikt lagen den 5 juli 1901 angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete är berättigad till livränta av statsmedel med ett årligt belopp av minst 90 kronor, må utöver till honom på grund härav utgående livränta från och med år 1918 uppbära tilläggsersättning med ett årligt belopp motsvarande tre fjärdedelar av samma ränta.

2) Änka och barn efter arbetare, som genom olycksfall i statens tjänst ljugit döden, må likaledes utöver livränta av statsmedel, vartill de äro berättigade enligt förenämnda lag av den 5 juli 1901, från och med år 1918 uppbära tilläggsersättning med ett årligt belopp motsvarande tre fjärdedelar av samma ränta.

3) Personer, vilka, utan att vara berättigade till livränta enligt nämnda lag, såsom ersättning i anledning av olycksfall eller ådragen kroppsskada tillerkänts eller kunna komma att tillerkännas livränta eller årligt understöd av statsmedel enligt de i samma lag angivna grunder, må härutöver uppbära tilläggsersättning med belopp och under villkor i övrigt, som under 1) och 2) angivas, dock att dylik förhöjning icke må äga rum beträffande livränta eller understöd, varå krigstidstillägg åtnjutes.

4) Tilläggsersättning till livränta eller understöd enligt nu angivna grunder skall, där Kungl. Maj:t ej annorlunda förordnar, utgå av samma anslag eller medel, varav livräntan eller understödet bestrides.

Stockholm den 28 maj 1918.

Med undersätlig vördnad.